

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm XXI. Suborta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

effet, tum sibi ipsis imputent Monachi, quod non exhibuerunt; nam sub nouorum instrumentorum prætextu lites decise resciscitari non debent. Ob has itaque causas Papa priorum Iudicium factum ratum & firmum esse respondit, eorumque sententiam confirmans, electo Abbati benedictionem saluo iure Diocessani impartitur.

SYMMARIUM.

1. Vnum Monasterium subinde ex iure speciali habet jus electionis actiue, & passiuæ respectu alterius Monasterii.
2. Exceptio recusatoria iudicis suspecti ante litem contestationem more aliarum dilatoriarum exceptionum, ad quas pertinet, & quidem etiam ante has alias omnes proponenda est.
3. Limitatur prædicta doctrina.
4. Impetraturus rescriptum liti ad iudices delegatos à Papa, mentionem facere debet processus instituti ac pendenti coram alio iudice. Nisi in Rescripto contineatur clausula derogatoria non obstante processu.
5. Sententia lata prætextu privilegii postea exhibendi, retractari non debet.

NOT. I. Vnum Monasterium quandoque jus habet electionis actiue erga alterum monasterium sibi subiectum; idemque dicendum de electione passiuæ, ex iure speciali Monasterio superiori competere eam posse, ut videlicet ex ipso aliquis Abbas, aut Prior eligi debeat, c. *Cum dilectus*, s. de consuetudine, c. *Abbate* 25. de verb. signif.

2. Not. II. Recusatio Iudicis tanquam suspecti pertinet ad dilatorias exceptiones, quæ ante litem contestationem proponendæ sunt, imò exceptio recusatoria Iudicis ante alias dilatorias proponi debet, uti gl. *hic not. verb. subeundo*, & legi hic potest Innoc. Ratio est in text. Quia super aliis dilatoriis subeundo iudicium & processum Iudicis, exceptioni recusationis propter suspicionem pars renuntiare videtur, *argum. c. Insinuante*, 25. de officio delegati.

3. Limitandum est 1. Quod recusatio Iu-

dicis, per quam iurisdictio ipsi denegatur, naturaliter antecedit exceptionem suspicionis; quia frustra obiicitur, eum suspectum esse, si iurisdictioe præditus non est, prout *Joann. Andr. hic notat*, n. 12.

2. Nisi quis super alia dilatoria v.g. auctoritate esse excommunicatum, Iudicis cognitionem subeat cum protestatione, ut salua maneat exceptio recusationis propter suspicionem.

3. Nisi causa suspicionis postea superueniat, vel postea cognoscatur, ut sumitur ex *cir. c. Insinuante*.

Notand. III. Si à summo Pontifice rescriptum liti impetretur ad Iudices delegatos, facienda est mentio processus instituti ac pendenti coram alio Iudice delegato, vel ordinario. Ratio est, quia Princeps non faciliè iudicium coram vno Iudice ceptum auocat ad alium Iudicem, *argum. l. 30. ff. de iudiciis*, ubi ceptum est semel iudicium, ibi & finiti debet, & docet gl. in c. *Ut debitum*, 59. verb. *si dicat de appellationibus*.

Excipe. Nisi in rescripto contineatur clausula derogatoria non obstante processu, uti limitat *Alexand. de Nauo. hic. n. 8.*

Notand. IV. Sententia lata prætextu privilegii postea exhibendi retractari non debet. Ita etiam habetur in *c. seq. & docui l. 3. tr. 6. de iust. c. 2. n. 9.*

CAPITVLVM XXI.

Suborta.

PARAPHRASIS.

Controuersia erat inter Episcopum Meldensem & Monasterium Attrebatense, super subiectione eius, partibus coram Pontifice constitutis. Procurator Episcopi petit ipsum restitui in quasi possessionem obedientiæ, & cum per confessionem Procuratoris Monasterii constaret, quod Episcopus olim fuerit in possessione, Innoc. III. iudicauit illum restituendum fore, quia verò Monasterii Procurator privilegium Innoc. II. exhibuit, in quo plena libertas Monasterii expressa erat,

PPP 3

ideò

ided Pontifex causam Sueffionensi Episcopo & aliis quibusdam delegavit, hanc formam, ut, si Episcopus in quasi possessionem obedientiam restitutus rationabile aliquid contra dictum privilegium non attulerit & probaverit, silentium ipsi super Monasterii subiectione indicant. Porro Iudices isti causam examinatam & instructam Pontifici remiserunt, qui ex actis intellexit, quod Episcopus efficaciores rationes contra Monasterium haberet, quia ab Alexand. III. Pontifice pro ipso contra Monasterium latam sententiam esse ostensum est, ea propter subiectionem & obedientiam eidem adiudicavit, ut videlicet super Monasterio tanquam Diocesanus potestatem haberet, ita tamen, ut per hoc Sedi Apostolicæ nullum præiudicium generetur, quo minus, si voluerit, jus suum prosequatur. Quod si quis obicere velit Alexandri III. sententiam repugnare privilegio Innocentii II. hanc objectionem reiicit Innoc. III. vel enim dictum Innoc. II. privilegium exhibitum fuit in iudicio coram Alexandro Papa, vel non exhibitum fuit; si primum, illud reprobasse Alexander censendus est; si posterius, sententia lata ab eo prætextu privilegii postea reperti, retractanda non est.

S U M M A R I U M.

1. Confessio Procuratoris in iudicio nocet Ecclesie, debet tamen is esse constitutus à Prælato & Capitulo, si causa Monasterii communis sit.
2. Ad recuperandam obedientiam possessionem, actori satis est ostendere, se olim in possessione fuisse, nunc autem obedientiam sibi negari, adeoque spoliari.
3. Subditi recusantes obedientiam ei, qui in possessione jurisdictionis & obedientie extitit, tanquam illi subditi non sint, censentur eum spoliare.
4. Spoliatus ante omnia restituere debet, reservatâ tamen questione proprietatis.
5. Sententia lata pro Episcopo contra Ecclesiam in causa exemptionis, ea non præiudicat Sedi Romana Ecclesia.

6. Princeps sententiam ferens contrariam privilegio exhibitio in iudicio, censetur illud reprobare, aut alia ratione pro infirmo habere.

7. Sententia lata contra Ecclesiam non retractatur ob privilegium, instrumentum, vel aliam probationem postea repertam, sed succurri debet per restitutionem in integrum Ecclesie, imò cuilibet etiam privato in simili casu.

Not. I. Confessio Procuratoris in iudicio nocet Ecclesie, ita *Gl. magna hic.* & dixi de hoc in c. 1. *Ut lite non contestata &c.* opus tamen est Procuratorem à Prælato & Capitulo simul constitutum esse, si causa Monasterii communis sit. *argum. c. 2. de testibus, in 6. ubi gl. verb. Conventum,* ait, quod confessio solius Prælati non nocet Ecclesie, ergo multò minus confessio Procuratoris constituti à solo Prælato nocebit. ita *Abb. hic. n. 1.*

Not. II. Qui agit ad recuperandam possessionem obedientiam satisfaciunt, si ostendit se olim in possessione fuisse, nunc autem personas sibi obedientiam denegare, adeoque spoliare. ita *Abb. hic. n. 2.* & videri potest *Innoc. hic.*

Ratio est: nam qui olim possedit, censetur continuasse possessionem, donec contrarium ostendatur, *cap. Olim. 17. de restit. spoliator.* Idque observandum monet hic *Alexand. n. 4.* quod satis est spoliato si probet se possedisse ante spoliationem; quia præsumitur possessio continuata usque ad spoliationem subsequutam. Quia qui semel possedit, semper censetur possedisse, nisi contrarium ostendatur. *l. Sine. 16. iunct. gloss. marginali noua. lit. H. C. de probationibus.*

Not. III. Hoc ipso, quod subditi ei, qui in possessione jurisdictionis & obedientie extitit, obedire renuunt, tanquam subiecti ipsi non sint, censentur eum spoliare. Ita *Innoc. hic.* & videri possunt, quæ dixi in c. *Auditis. 13. Not. 4. de præscript.*

Not. IV. Spoliatus ante omnia restituere debet, reservatâ tamen ei questione proprietatis, *cap. 1. de restit. spoliat. iunct. gl. verb. contentionem.* & docui læpius in eodem tit.

Not.

5 Not. V. Si sententia lata sit pro Episcopo contra Ecclesiam in causa exemptionis seu immediatæ subiectionis erga Sedem Apostolicam, ea non præiudicat ipsi Sedi Romanæ; quia inter alios acta aliis præiudicare non debent. *tit. eod. res inter alios acta.*

6 Not. VI. Si Princeps sententiam ferat contrariam priuilegio exhibito in iudicio, censetur illud reprobare seu pro obreptio aut alia ratione infirmo habere, alioquin enim non solet in sententiis ferendis alicuius juri derogare.

Nec obstat, tamen si tale sit priuilegium, quod Papa arbitrato suo auferre posset, quia non præsumitur auferre, nisi sufficienter exprimatur, quandoquidem decet concessum à Principe beneficium esse mansurum. *Reg. 16. in 6.* At verò inferioris Iudicis sententia lata contra priuilegium à Papa concessum pro irrita haberi debet. *argum. 6. Cum venissent. 12. de iudiciis, & docet hic Alex. num. 12.*

7 Not. VII. Sententia lata contra Ecclesiam, non retractatur propter priuilegium aliudve instrumentum, aut probationem postea repertam, veruntamen per restitutionem in integrum succurri debet Ecclesie non minùs, quàm Reipublice, iuxta *L. Imperatoris. 25. de re iud. vbi videri potest. Bart. & gloss. verb. causa;* imò & priuatus quisque propter noviter exhibita instrumenta ex causa generali restitui debet, si ostenderit antea se exhibere non potuisse, secundum *Innoc. in cap. Ultra. n. 2. de testibus.* similiterque si dolo Adversarij factum fuit, quo minùs exhiberentur, sicuti ibidem explicat *Alex. n. 26.*

CAPITVLVM XXII.

Cùm I. & A.

PARAPHRASIS.

Duo Canonici S. Dionysij Remens. ex voluntate & iussu quorundam Con-Canonicorum Abbatem summo Pontifici denuntiârunt, super bonorum dilapidatione, periurio, simonia & aliis quibusdam

criminibus, de quibus infamatus erat, idcirco Inn. III. Episcopo Cathalanensi & aliis à se delegatis mandauit, vt ad Ecclesiam illam personaliter accedentes, tam in capite, quàm in membris corrigenda corrigere, & statuenda statuerent. Porro Iudices isti post recepta Abbatis & Canonicorum iuramenta, Abbatem ab administratione eius Ecclesie per sententiam remouerunt, membrorum correctione dilatâ, quòd eam tunc perficere non possent; quamobrem Procurator Abbatis à sententia illa Iudicum appellauit, petens, vt ea rescindatur, partim quia lite non contestatâ lata, partim quia conspiratorum contra ipsum iuramenta receperunt, & depositionibus coram partibus non publicatis, nec ostensis sententiam pronuntiârunt. His intellectis respondit Innoc. III. si Iudices cognouerint, (qui postea delegati sunt) quod & Abbas probare volebat, conspiratores fuisse, quorum iuramenta recepta sunt, eorumque testimonia priores Iudices in sententia ferenda secutos fuisse, quia alij testes non erant, tunc illorum processum irritantes, ipsi secundum formam priorum literarum procedant; sin autem conspiratores fuisse, ostensum non fuerit, aut tamen si conspiratores fuerint, tamen nihil deposuerint super ijs causis, ob quas Abbas depositus est, vel denique licet deposuerint aliqua, tamen ea etiam per alios testes sufficienter probata sint, tunc Iudicum illorum processum confirmet, etsi enim conspiratores ad testimonium ferendum contra Abbatem admitti non debuerint, tamen ipsorum iuramenta de veritate dicenda super statu domus seu Collegij eius recipi potuerunt, vt ex eorum dictis alia cognoscerentur, quæ ad Abbatem non pertinebant, præsertim eum eo tempore nondum probatum fuerit, eos conspiratores fuisse.

SUMMARIVM.

1. Prælatus Canonicorum Regularium quandoque fuit appellatus Abbas.

2. Ca-